

به نام خداوند بخشنده مهربان

دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

آئین نامه جامع مدیریت برنامه درسی
در دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

علوم پزشکی ارومیه

فهرست مندرجات

۳	مقدمه و ضرورت .....
۳	تعاریف .....
۴	ساختار و تشکیلات مدیریت برنامه درسی .....
۴	تدوین چارچوب طرح درس و طرح دوره .....
۵	راه اندازی و تدوین برنامه درسی جدید در دانشگاه .....
۵	طراحی برنامه درسی (کوریکولوم) .....
۶	بازنگری برنامه درسی در حال اجرا .....
۶	توانمندسازی و هدایت دانشکده ها و گروه های آموزشی دانشکده ها .....
۷	ارزشیابی مدیریت برنامه درسی .....
۷	تصویب شیوه نامه .....

مقدمه و ضرورت

برنامه درسی به عنوان یک مولفه ضروری و یک برنامه جهت پیشبرد آموزش از اهمیت بسزایی برخوردار می باشد. علاوه بر این، تاثیرگذاری فرایند یاددهی و یادگیری، تا حد بسیار زیادی، منوط به نحوه برنامه درسی و اجرای آن در سطح دانشگاه دارد. با عنایت به اینکه آموزش فرایندی پیچیده و چند بعدی بوده و بدون برنامه و بصورت تصادفی نمی توان توفیقی در جهت پیشبرد آن داشت، ضروری است این مقوله به شکلی جدی مدنظر دانشگاه قرار گیرد. بر همین اساس، مدیریت برنامه درسی و تدوینی نظامی جامع برای آن، یک ضرورت غیرقابل انکار می باشد که به جد باید توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی در دانشگاه مدنظر قرار گیرد. عدم وجود شیوه نامه و نظامی جامع در این زمینه، فعالیت پیشبرد برنامه درسی را نیز به مخاطره می اندازد و مانع یک چشم انداز موفقیت آمیز می گردد. در طول چندین سال گذشته، عدم وجود سازوکاری جامع، منظم و برنامه ریزی، تلاش های اساتید و دانشجویان در زمینه فرایند یاددهی و یادگیری را می تواند با چالش هایی جدی روبرو سازد.

بر همین اساس، ضروری است سازوکاری منظم در این زمینه اندیشیده شده و براساس آن نیز اقدام صورت گیرد. با در نظر گرفتن جوانب مختلف، به منظور لحاظ نمودن این ابعاد مهم، این آئین نامه و شیوه نامه مرتبط به آن تدوین گردید. شیوه نامه این آئین نامه به تبیین سازوکارهای مختلف در این زمینه ها می پردازد:

ماده ۱: تعاریف

برنامه درسی: کلیه فعالیت هایی که در ارتباط با آموزش توسط استاد و دانشجو صورت می گیرد و هدف آن ارتقا و بهبود فرایند یاددهی و یادگیری است. هر برنامه درسی حداقل باید دارای اجزای هدف، محتوا، استراتژی و ارزشیابی باشد.

بازنگری: منظور بازبینی در اجزای مختلف برنامه درسی است که براساس نیازسنجی و ضرورت زمانی و مکانی صورت می گیرد.

گروه: بخشی تشکیلاتی از یک واحد در دانشگاه علوم پزشکی ارومیه است.

کمیته: منظور کمیته برنامه ریزی درسی است که متشکل از تعدادی اعضای هیات علمی و یک کارشناس می باشد.

تدوین برنامه درسی جدید: تدوین رشته / برنامه ای که در کشور وجود ندارد و گروه، متقاضی تشکیل آن است.

ماده ۲: ساختار و تشکیلات مدیریت برنامه درسی

۱-۲. ضروری است کمیته ای جهت برنامه ریزی در مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی با عنوان « کمیته برنامه ریزی درسی » تشکیل شود.

۲-۲. اعضای کمیته شامل تعدادی اعضای هیات علمی (حداقل ۳ نفر) و یک کارشناس می باشد.

۳-۲. ضروری است کمیته ای به همین نام در دفتر توسعه آموزش در دانشکده ها با شرح وظایف مشخص، تشکیل شود.

۴-۲. به منظور پویایی بیشتر کمیته ها، توصیه می شود ارتباط لازم با دانشجویان و سایر اساتید دانشگاه، جهت دریافت بازخورد برقرار گردد.

۵-۲. ضروری است کمیته برنامه ریزی درسی در سطح دانشکده، بازخوردهایی را که دریافت می نماید به معاونت آموزشی دانشکده ارسال نماید.

۶-۲. معاونت آموزشی دانشکده ها موظف است هر ۶ ماه یک بار گزارشی از روند کار و بازخوردها در مورد برنامه درسی به مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی ارسال نماید.

۷-۲. ضروری است نماینده واحد برنامه ریزی درسی، در صورت ارایه درخواست و یا دعوت از سوی دانشکده ها، جهت راهنمایی یا بررسی و یا رفع ابهامات احتمالی، در جلسه کمیته برنامه ریزی درسی دانشکده شرکت نماید.

تبصره ۱: پیشنهاد می شود کمیته برنامه ریزی درسی حداقل ۱ عضو دانشجو نیز داشته باشد.

ماده ۳: تدوین چارچوب طرح درس و طرح دوره

۱-۳. تدوین چارچوب طرح دوره: به منظور ایجاد یک رویه واحد و جامع، ضروری است چارچوب کلی طرح دوره توسط کمیته برنامه ریزی درسی تدوین گردد.

۲-۳. چارچوب کلی طرح دوره ضروری است به شکل مناسبی در اختیار همه اعضای هیات علمی دانشگاه قرار گیرد.

۳-۳. ضروری است در طول سال حداقل ۲ کارگاه آموزشی در زمینه تدوین طرح دوره و طرح درس برگزار گردد.

۴-۳. کمیته برنامه درسی دانشکده موظف به راهنمایی و مشاوره اساتید در زمینه تدوین طرح درس می باشد.

ماده ۴: راه اندازی و تدوین برنامه درسی جدید در دانشگاه

۴-۱. راه اندازی رشته:

۴-۱-۱: قبل از مرحله طراحی و تدوین برنامه درسی، گروه آموزشی باید فرم های درخواستی را تکمیل و ارسال نماید.

۴-۱-۲: انجام نیازسنجی: گروه آموزشی متقاضی رشته جدید، باید نیاز به تاسیس رشته و مشکلات ناشی از نبود رشته را با دلایل علمی و جستجوی متون و شواهد موجود و بهره مندی از نظرات صاحب نظران بررسی نماید.

۴-۱-۳: تکمیل فرم درخواست راه اندازی رشته:

۴-۱-۳-۱: گروه متقاضی رشته جدید، لازم است فرمهای مصوب وزارت در این مورد را به دقت تکمیل نموده و از لحاظ همپوشانی رشته ای بررسی نموده و همراه با مستندات به معاون آموزشی دانشکده تحویل دهد.

۴-۱-۳-۲: معاون آموزشی دانشکده پس از حصول اطمینان از عدم همپوشانی رشته ای درون دانشکده یا فرادانشکده ای، و با رعایت چارچوب ها، فرم درخواست همراه با مستندات را به معاون آموزشی دانشگاه ارسال می نماید.

۴-۱-۳-۳: پس از دریافت درخواست توسط معاون آموزشی دانشگاه، موضوع در جلسه شورای آموزشی دانشگاه مطرح و به بحث گذاشته می شود.

۴-۱-۳-۴: گروه متقاضی، اصلاحات پیشنهادی ارائه شده را بررسی و تغییرات مورد نظر را اعمال می نماید.

۴-۱-۳-۵: پس از دریافت نسخه نهایی فرم و مستندات، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی نظر خود را به معاونت آموزشی دانشگاه اعلام می دارد.

۴-۱-۳-۶: در صورت موافقت با راه اندازی رشته پیشنهادی، درخواست مذکور به همراه مستندات و مدارک، از سوی معاونت آموزشی دانشگاه به شورای گسترش وزارت بهداشت ارسال می گردد.

تبصره ۲: پیشنهاد می شود این درخواست در شورای معین در کلان منطقه ۲ نیز قبل از ارسال به وزارت بهداشت بررسی شود.

۴-۲: طراحی برنامه درسی (کوریکولوم)

۴-۲-۱: در مورد رشته هایی که راه اندازی آن مورد موافقت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی یا شورای آموزش پزشکی و تخصصی) قرار گرفته است گروه متقاضی موظف است با توجه به آخرین

نسخه چارچوب تدوین برنامه آموزشی مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، محتوای برنامه پیشنهادی خود را
ارایه دهد.

۲-۴: معاون آموزشی دانشکده بایستی نسبت به ارسال برنامه درسی رشته مورد نظر به معاونت آموزشی دانشگاه، در
قالب یک نامه رسمی، اقدام نماید.

۳-۲-۴: معاونت آموزشی دانشکده برنامه درسی مذکور را به مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه ارجاع داده و
کمیته برنامه ریزی درسی، برنامه درسی ارایه شده را از نظر محتوا و چارچوب وزارتی، بررسی نموده و موارد نیازمند تصحیح
و تغییر را اعلام می دارد.

ماده ۵: بازنگری برنامه درسی در حال اجرا

۱-۵: ضروری است پیشنهاد بازنگری برنامه درسی براساس ادله علمی و مستندات و شواهد متقن باشد.

۲-۵: ضروری است کمیته برنامه ریزی درسی هر دانشکده در فرایند ارزشیابی برنامه درسی مشارکت نماید.

۳-۵: در صورتی که براساس یافته های ارزشیابی، تغییرات درخواستی فرا تر از حوزه اختیارات دانشگاه باشد، ضروری است
پیشنهاد مربوط به اصلاحات به همراه کلیه مستندات مرتبط (مستندات ارزشیابی برنامه، مرور برنامه های درسی مشابه
داخل کشور و ...) به معاونت آموزشی دانشگاه در قالب نامه رسمی ارسال گردد.

۴-۵: معاونت آموزشی دانشگاه پس از بررسی های لازم، و حصول اطمینان از وجود امکانات و زیرساخت های لازم، مراتب
را به دبیرخانه مرتبط در وزارت بهداشت ارسال می نماید.

۵-۵: در مورد تغییرات درخواستی در حوزه اختیارات دانشگاه، در ۲ بعد تغییر در «رئوس مطالب و محتوای آموزشی تا
سقف ۲۰٪ ذیل هر درس» و «ارایه واحد درسی جدید به جای دروس اختیاری تا سقف ۲۰٪» در دانشگاه امکان پذیر می
باشد. براساس پاسخگویی اجتماعی باشد

تبصره ۳: ضروری است کلیه این تغییرات در کوریکولوم، براساس پاسخگویی اجتماعی باشد.

۶-۵: این تغییرات تا ۲۰٪ پس از تایید مدیر گروه ذیربط، باید به دفتر توسعه آموزش و نیز معاون آموزشی دانشکده اعلام
گردد. معاون آموزشی دانشکده موظف است مراتب را طی نامه رسمی به معاون آموزشی دانشگاه اعلام تا پس از تصویب در
شورای آموزشی دانشگاه، به مورد اجرا گذاشته شود.

ماده ۶: توانمندسازی و هدایت دانشکده ها و گروه های آموزشی دانشکده ها

۱-۶: ضروری است واحد برنامه ریزی درسی با هماهنگی با واحد توانمندسازی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، نسبت به برنامه ریزی و اجرای کارگاهها و دوره های آموزشی در این زمینه، اقدام نماید.

تبصره ۲: ارایه پیشنهاد و برنامه بر عهده واحد برنامه ریزی درسی و اجرای کارگاه بر عهده واحد توانمندسازی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی می باشد.

۲-۶: دفاتر توسعه آموزش در دانشکده ها بایستی نیازهای آموزشی اعضای هیات علمی را برآورد نموده و به مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی اعلام دارند.

۳-۶: هرگونه برگزاری کارگاه به منظور توانمندسازی اعضای هیات علمی در دانشکده ها، بایستی با اطلاع و مجوز مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی باشد.

ماده ۷: ارزشیابی برنامه درسی

۱-۷: ضروری است ارزشیابی مدیریت برنامه درسی هر ۴ سال یکبار انجام گیرد.

۲-۷: ارزشیابی هم به صورت تکوینی و هم به صورت تراکمی باید باشد.

تدوین و تصویب شیوه نامه

این شیوه نامه دارای ..... ماده و ..... تبصره، در جلسه مورخه .../.../۱۴۰۱ شورای آموزشی دانشگاه به تصویب رسید و پس از ابلاغ، لازم الاجرا می باشد و از این پس، مدیریت فرایند برنامه ریزی درسی در سطح دانشگاه، با توجه به آن صورت می گیرد.